

Voorstel processtappen tijdelijke verplaatsing visserij zandhonger

M. Braspeninx

Aanleiding

Momenteel loopt er een MIRT verkenning Zandhonger Oosterschelde waaruit eind 2013 een voorkeursalternatief voor de bestrijding van de effecten van de zandhonger zal worden geformuleerd. Er zal een aanpak voor de 1^e fase t/m 2025 worden voorgesteld waarbij Rijkswaterstaat voorstelt om rond 2018 op de Roggeplaat te suppleren. Voor de 2^e fase 2025-2060 zal nav de resultaten van de suppleties op de Roggeplaat een vervolgaanpak worden geformuleerd.

Doelstelling

Als gevolg van het suppletieprogramma zal de schelpdiersector/visserij mogelijk schade ondervinden in hun bedrijfsvoering, uitgangspunt is het voorkomen van schade. Rijkswaterstaat is voornemens de kwekers die mogelijk schade gaan ondervinden tijdelijk te gaan verplaatsen in plaats van de nadeelcompensatieregeling.

Stand van zaken

In 2011 en 2012 heeft er overleg plaatsgevonden tussen RWS, provincie Zeeland en EZ waarbij ambtelijk is uitgesproken gezamenlijk te willen zoeken naar ruimte binnen de Oosterschelde die benut kan worden voor het tijdelijk verplaatsen van mossel/oesterteelt tijdens de uitvoering van het suppletieprogramma. Tevens zal getracht worden een procedure te formuleren voor het inzetten van de wisselpercelen.

Uitgangspunten

- Als gevolg van het suppletieprogramma zijn uitstralingseffecten te verwachten en is inzet van wisselpercelen voor tijdelijke verplaatsing wenselijk.
- De percelen die vallen binnen de zone waar uitstralingseffecten zijn te verwachten komen mogelijk in aanmerking voor tijdelijke verplaatsing naar wisselpercelen.
- Indien een visser een wisselperceel toegekend krijgt, vervalt verder recht op schadevergoeding/compensatie. Voor de duur van gebruik van het wisselperceel verlaat hij zijn oude perceel.

Uitstralingseffecten visserij bepalen

ANT (autonome neerwaartse trent) staat primair aan de lat voor het bepalen van de uitstralingseffecten en bepalen suppletievrije zones om de risico's op negatieve effecten zo klein mogelijk te maken. ANT wordt hierin geadviseerd door het consortium MIRT (Witteveen & Bos, Bureau Waardenburg en Jan de Nul) Deltares en RWS. De uitkomsten hiervan zijn niet meer te verwachten binnen de looptijd van de verkenningsfase. De daadwerkelijke uitstralingseffecten kunnen pas in de planuitwerkingsfase nader worden bepaald, en dan met name aan de hand van proefprojecten en de monitoring hiervan. Uitgangspunt is dat er plaatselijk uitstralingseffecten te verwachten zijn en inzet van wisselpercelen voor tijdelijke verplaatsing wenselijk is.

Formuleren zoekgebied inzet wisselpercelen

De afgelopen periode is gebruikt om het zoekgebied waar ruimte gevonden kan worden voor wisselpercelen nader te formuleren. Als uitgangspunt is hiervoor de kaart met kansrijk areaal uit het rapport 'Mosselkweek in de knel' gebruikt (R. Schrijver, augustus 2010). Op de bijgevoegde kaart staan zoekgebieden voor wisselpercelen (voor zowel oester- als mosselteelt) aangegeven zoals die tijdens overleg tussen RWS en EZ zijn benoemd.

Aandachtspunten die een rol hebben gespeeld bij de afbakening:

-Hoeveel ha zoekgebied dienen we als wisselpercelen inzetbaar te hebben voor het suppletieprogramma. Op basis van de te verwachten omvang van het suppletieprogramma en areaal mossel-oesterteelt verwachten we 300 à 500 ha aan zoekgebied nodig te hebben.

-Wat is een logische begrenzing van het zoekgebied?

Uitgaan van aanwijzen meerdere gebieden geografisch verspreid over de Oosterschelde? Het zoekgebied dient areaal te vatten dat geschikt is voor mosselteelt/oesterteelt (in de kom) waarbij ook onderscheid gemaakt dient te worden in geschiktheid voor mosselzaad, halfwas- en consumptiemosselen.

-We stellen voor om na definiëring van de zoekgebieden de komende jaren in samenwerking met de sector een aantal pilots uit te voeren om in de praktijk te ondervinden of het gebied echt geschikt is voor mossel/oesterteelt.

Procedure inzet wisselpercelen

Hoe gaan we de wisselpercelen inzetten. Uit eerder genoemd onderzoek van ANT en de uitgevoerde proefprojecten dient bepaald te worden wat de suppletievrije zone dient te zijn en in welke mate uitstralingseffecten zijn te verwachten. De percelen die vallen binnen de zone waar uitstralingseffecten zijn te verwachten komen mogelijk in aanmerking voor tijdelijke verplaatsing naar wisselpercelen.

Voorstel procedure

Stap 1 Instellen Adviescommissie

De Adviescommissie speelt bij de procedure een belangrijke rol en dient een onafhankelijke positie te hebben. De Adviescommissie zal RWS en EZ adviseren over het toekennen van de wisselpercelen.

Met betrekking tot de samenstelling van de Adviescommissie is het voorstel nu:

Voorzitter is vz NPO, leden: deskundige van EZ (visserij), deskundige van RWS, aantal deskundigen op gebied morfologie en schelpdierteelt, vertegenwoordiging uit de sector (mossel- en oesterteelt) die momenteel geen directe belangen hebben bv oud kwekers.

Stap 2 Toetsing

Aan de hand van het suppletieprogramma wordt getoetst of er percelen binnen de zone vallen waar negatieve effecten te verwachten zijn? De adviescommissie bepaalt of er inderdaad een hoge kans is op schade.

Stap 3 Vaststellen teelt en kans op schade

Per perceel bepalen om wat voor soort teelt het gaat, wat zijn de eisen die gesteld worden aan een wisselperceel.

Stap 4 Aanbieden wisselperceel

Binnen het zoekgebied kijken of er een geschikt perceel voor handen is.

Het wisselperceel wordt aangeboden aan de betrokken visser voor een bepaalde periode. Indien wenselijk kan er nog gesproken worden over het betrekken van een ander beschikbaar wisselperceel. Aangezien per uit te voeren suppletie meerdere vissers betrokken zullen zijn, zal een totaal beeld van het gebruik van de wisselpercelen in kaart worden gebracht. De Adviescommissie zal RWS en EZ adviseren over het totale overzicht.

Stap 5 Vastleggen afspraken

Er worden afspraken gemaakt over de duur van de verplaatsing (gedurende de suppletiewerkzaamheden en ...tijd daarna) het gebruik wordt vastgelegd in een schriftelijke Gebruiksovereenkomst Wisselpercelen voor bepaalde duur.

Voorstel koppelen aan de desbetreffende suppletie bv Gebruiksovereenkomst Wisselpercelen suppletie Roggeplaat voor duur van X jaar? RWS en EZ stellen gezamenlijk de Gebruiksovereenkomst vast.

Stap 6 benodigde vergunningen

De benodigde vergunningen regelen gekoppeld aan de gebruiksovereenkomst. RWS neemt hierin het initiatief in nauwe samenwerking met de betrokken overheden.

Aandachtspunten/vragen:

- De taken /juridische status van de Adviescommissie?
- De rolverdeling bij deze procedure tussen RWS, EZ en Provincie Zeeland?
- Hoe verhoudt de regeling inzet wisselpercelen zich juridisch tot de regeling nadeelcompensatie?
- Is het mogelijk de zoekgebieden te vergunnen zodat ruimtelijk/juridisch het gebruik van dit gebied tbv wisselpercelen voor meerdere jaren is vastgelegd?
- Wat is de rol van de visserijsector in de procedure? Zitting in de Adviescommissie of meer?

Afstemmen met de sector

De mossel- en oestersector is vertegenwoordigd in de klankbordgroep verkenning Zandhonger. Begin 2012 hebben we overleg gevoerd met de secretarissen van de Oestervereniging en de PO Mossel om het idee voor de inzet van wisselpercelen oriënterend aan hen voor te leggen. Beide secretarissen reageerden positief op dit voornemen en gaven aan dat dit verreweg de voorkeur heeft boven inzet van de nadeelcompensatieregeling. Ze opteerde ervoor de regie bij het rijk te laten maar wel gebruik te maken van een adviescommissie.